

Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, innvalstelefon
Jørgen Aarø, 55 57 20 46
Rune Mikkelsen, 55 57 21 81

Vår dato
13.02.2015
Dykkar dato

Vår referanse
2014/15713 433.2
Dykkar referanse

Olaus Krøger
Hauglandshella 48
5310 Hauglandshella

Avslag på søknad om utsetting av sitkagran til skogbruksformål

---

Olaus Krøger har søkt om å sette ut sitkagran til skogbruksformål på eit 32 daa stort område ved Haugland i Askøy kommune. Utsettingsområdet dekker ein åsrygg som hever seg over det kringliggende landskapet og det vil ikkje vere mogleg å hindre frøspreiing frå plantefeltet. På slike eksponerte plasser bør ein difor nytte norske treslag. På bakgrunn av dette blir søknaden avslått.

Vi viser til søknad journalført hjå oss 18. desember 2014 om utsetting av sitkagran på gnr. 15 bnr. 22 og bnr. 50 i Askøy kommune.

Saka er handsama etter forskrift av 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål, med heimel i naturmangfaldlova. Dei miljørettslege prinsippa i naturmangfaldlova kapittel II ligg til grunn for sakshandsaminga.

Representantar frå Fylkesmannen i Hordaland var på synfaring på plassen 14. januar 2015.

Forskrifta skal hindre uheldige følgjer for naturmangfaldet

Føremålet med forskrifta er å hindre at utsetting av utanlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følgjer for naturmangfaldet. I dette ligg trugsmål direkte knytt til arealbruk i utsettingsområdet, men òg risiko for spreiding til kringliggjande område.

Naturmangfald er i § 3 bokstav c definert slik: biologisk mangfald, landskapsmessig mangfald og geologisk mangfald, som ikkje i det alt vesentlige er et resultat av menneskelig påverknad.

Informasjon i søknaden

Du har søkt om å sette ut 20 000 sitkagran (*Picea sitchensis*) på eit 80 daa stort område på gnr. 15 bnr. 22 og bnr. 50 i Askøy kommune. Arealet er skildra som skogsmark med furuskog. Det er opplyst at det finst plantefelt med gran og sitkagran innanfor ei 200 m brei

randsoner rundt utsettingsområdet. Rundt utsettingsområdet er det granskog og furuskog. Du skriv at det er liten risiko knytt til tiltaket.

Høyring

15. januar vart saka sendt på høyring til kommunen, fylkeskommunen, skognæringa og interesseorganisasjonar, med svarfrist 1. februar. Formålet var å sikre at saka var så godt opplyst som mogleg. Vi fekk inn merknader frå Askøy kommune, Hordaland fylkeskommune, Vestskog og Norskog. Under følgjer ei oppsummering av det som kom fram i høyringa.

1) Askøy kommune

Askøy kommune gjennomførte synfaring med skogeigar 26. januar. Skogeigar informerte om at utsettingsområdet berre omfattar hogstflata med furu og ikkje heile området på 80 daa slik det var avteikna i Fylkesmannen sitt kart. Hogstflata er på om lag 32 daa.

I sin konklusjon skriv kommunen at dei ikkje har innvendingar mot at søkjar skal få plante sitkagran på det aktuelle feltet på grunn av at det er lite sannsynleg at ukontrollert spreiding vil få negative konsekvensar for viktig naturmangfald i området. Dei anbefalar planting av norsk gran eller furu mot vest som eit føre-var-tiltak for å hindre uheldig frøspreiing.

2) Hordaland fylkeskommune

Fylkeskommunen skriv at dei er positive til skognæringa og ønskjer å legge til rette for lønsam og berekraftig skogdrift i fylket. Planting bør skje der det er mogleg å hente skogen ut og infrastruktur og topografi bør bli vurdert i slike saker.

Vidare skriv dei at utsettingsområdet ligg i friluftsområdet «Dronningen-Askevatnet-Hopsvatnet», eit svært viktig «markaområde». Verdien er knytt til at området er mykje brukt. Konsekvensar for friluftslivet av å sette ut sitkagran bør vere med i vurderinga, særleg sidan det er snakk om treslagsskifte frå furu, noko som vil endre opplevingsverdien av området.

Dei skildrar utsettingsområdet som eit åslandskap av middels verdi som er relativt robust for endringar. Likevel vil bygging av driftsvegar, hogst og treslagsskifte påverke karakteren og verdien av området.

3) Vestskog

Vestskog skriv at dei vonar søkjar får løyve til utsetting av sitkagran sidan dette treslaget har svært stor produksjonsgevinst samanlikna med alternativa i området. Dette vil vere positivt for skogeigar sin økonomi og for karbonopptaket i skogen. Vidare trekk dei fram følgjande punkt:

- Større samanhengande plantingar vil redusere frøspreiinga
- Utsettingsområdet ligg delvis i eit dalsøkk, noko som vil redusere spreinga
- Det er mykje gran og sitkagran i dette barskogområdet frå før. Den samla belastninga blir ikkje vesentleg auka.
- Utanom nokre lokalitetar med kystfuruskog er det ikkje registrert andre kvalitetar i nærområdet.

4) Norskog

Norskog legger vekt på sitkagran sine evner til å binde karbon og at klimakampen best kan skje gjennom lokale tiltak. Dei skriv at sitkagran i enkelte tilfelle kan vere uønskt av omsyn til ein aktuell økologisk situasjon, men då må dette sannsynleggjerast av fagpersonar. Norskog meiner at spreiringsevna til sitkagran er overdriven og at mesteparten av frømengda fell til bakken innanfor to trelengder frå treet. Dei konkluderer med at det er få openberre grunnar til å gi avslag ettersom naturlege faktorar på lokaliteten ikkje aukar spreingspotensialet frå lokaliteten og det er sitkagran i området frå før.

Utsettingsområdet

Det planlagde utsettingsområdet er ei hogstflate på om lag 32 daa, ikkje 80 daa som det stod i søknaden. Den opphavlege vegetasjonen i utsettingsområdet og området rundt er furuskog, men det er òg plantefelt med sitkagran og norsk gran i nærleiken. Sjølv utsettingsområdet strekker seg opp langs ein åskam. Mot vest er det ei bratt skråning med furuskog ned mot Krabbetjørndalen. Mot sør ligg Krabbetjørna omgitt av myrlendt terreng. Mot aust grensar området mot furuskog, men nedover mot eit dalsøkk i denne retninga står felt med både norsk gran og sitkagran. Mot nord stig terrenget opp mot fjellet Dronninga.

Sitkagran er svartelista med svært høg risiko

Sitkagran er eit kysttreslag som veks naturleg i eit belte langs Stillehavskysten i Nord-Amerika. Frøsetting kan starte så tidleg som ved 15-20 års alder for enkeltsilte tre med gode vekstvilkår. I Sør-Noreg kan sitkagran ha gode frøår kvart 3-4 år. Frø som fell til bakken eller spreier seg med vind er spiredyktige første vekstsesong.

I svartelista er sitkagran plassert i kategorien *svært høg risiko*¹. Dei økologiske effektane av sitkagran er knytt til attgroing av areal som elles ville blitt kolonisert av furu og lauvtre². Den høge risikokategorien skuldast i høg grad potensialet for spreiring til kystlynghei og andre kulturprega, tørre areal, til dømes gamal beitemark. Her kan sitkagran bli det dominerande treslaget i staden for heimlege treslag som furu, bjørk, selje og rogn.

I rettleiaren til forskrifta om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål står følgjande:

Når en art i Norsk svarteliste 2012 er oppført med svært høy risiko (SE), vil det normalt ikke være hjemmel til å tillate utsetting. [...] Generelt kan forvaltningsmyndigheten bare gi tillatelse til utsetting dersom det i det aktuelle tilfellet foreligger minimal risiko for spredning. Kunnskap om naturmangfold i det aktuelle utsettingsområdet og i tilgrensende arealer, vil være en viktig del av vurderingsgrunnlaget. Det bør legges opp til en restriktiv praksis med utsettinger i områder som medfører stor fare for spredning, som for eksempel på koller, åsrygger og nær vann (frøspredning kan skje over islagte vann). Omfang av utsettingen, plassering og utforming av lokaliteten for å minimere faren for spredning er også

¹ Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*. Artsdatabanken, Trondheim.

² Artsdatabanken. 2012. *Kriteriedokumentasjon for sitkagran*. <http://www.artsdatabanken.no/fremmedearter>.

sentrale momenter ved vurdering av en søknad.

På grunn av at sitkagran er plassert i den høgaste risikokategorien skal det vere høg terskel for å tillate ei utsetting, men dette må bli sett i samanheng med situasjonen i det aktuelle utsettingsområdet.

Sitkagran for skogproduksjon

I Hordaland er sitkagran i hovudsak nytta langs kysten etter plantingar i perioden 1960-1985. Bestand med sitkagran er difor ennå relativt unge og burde vekse til om lag 60-70 års alder før hogst. Sitkagran sin volumproduksjon er om lag 30 prosent høgare enn for vanleg gran. For skogproduksjon målt i kubikk og CO₂-binding er sitkagran difor overlegen andre treslag her langs kysten. Trevyrke av sitkagran er godkjend etter Norsk Standard og kan nyttast som material for byggjebransjen, papir eller energivyrke.

Dei største vekstmessige fordelane framfor andre treslag har sitkagran vist på veksestadar utsett for sterk vind og saltråk. I indre fjordstrok er vanleg gran eit betre alternativ. Treslaget får best utvikling på næringsrik, frisk og fuktig jord.

I 1993 vedtok fylkesskogsjefen i Hordaland at kommunane for ettertida skulle vere varsame med bruk av utanlandske treslag for skogproduksjon. For sitkagran betydde dette aksept for bruk i ytre strok av Hordaland med sterkt vind, saltråk frå havet og på næringsrik og fuktig jord.

Vurdering

Etter § 7 i naturmangfaldlova skal prinsippa i §§ 8-12 leggst til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig mynde. Vurderingane skal kome fram av saksutgreiinga.

Vi baserer sakshandsaminga på kunnskap om utsettingsområdet og kringliggjande landskap frå Naturbase og Artskart, inntrykk frå synfaringa og høyringsuttaler. I tillegg nyttar vi den norske svartelista, kriteriedokumentasjon om sitkagran frå Artsdatabanken, rettleiaren til forskrifta³ og DN-utredning 8-2012 om spreiding og effektar av framande bartre på biologisk mangfald⁴. Til saman utgjer dette kunnskapsgrunnlaget i saka, jf. naturmangfaldlova § 8. Vår vurdering er at saka er godt opplyst og føre-var-prinsippet i naturmangfaldlova § 9 er difor ikkje relevant.

Spesielle miljøverdiar

Av spesielle miljøverdiar innanfor 1 km frå utsettingsområdet er det registrert to lokalitetar med naturtypen fattig boreonemoral regnskog av verdi B (viktig)⁵. Vår vurdering er at desse

---

³ Klima- og miljødepartementet. 2012. *Veileder til forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål.*

⁴ H. Sandvik. 2012. *Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold.* DN-utredning 8-2012.

⁵ Fjellvatnet nord (BN00093454) og Fjellvatnet sør (BN00093443), Miljødirektoratet www.innsyn.maturbase.no.

lokalitetane ikkje er spesielt sårbare for spreiding frå sitkagran og dei blir difor ikkje tillagt spesiell vekt i sakshandsaminga.

Vanskeleg å kontrollere spreiding

Det aktuelle utsettingsområdet ligg på ein åsrygg som hevar seg over kringliggande terreng i sør, vest og aust. Både rettleiaren til forskrifta og DN-utredning 8-2012 rår frå å plante sitkagran på slike eksponerte plassar. Det er føreslått å plante norsk gran eller furu i eit belte langs skråninga i vest av utsettingsområde for å motverke spreiding. Dette truleg fånyttas ettersom mesteparten av spreidinga ikkje skjer frå skogkanten⁶.

Etter § 8 andre ledd i forskrifta skal skogeigaren i rimelig utstrekning treffe tiltak for å hindre spreiding av utanlandske treslag. Naturmangfaldlova § 11 seier at tiltakshavar skal bere kostnadane ved skade på miljøet. Eit omløp med sitkagran kan vare til rundt 70 år og det er difor vanskeleg å sjå for seg rimelige tiltak som kan fungere for å motverke spreiding frå feltet over tid. Sjølv om området rundt er skogkledd og spreidingsevna til sitkagran difor vil bli hemma vil det altså ikkje vere mogleg å unngå spreiding til det kringliggjande området.

Både søkjar og fleire av høyringspartane legger vekt på at det er liten risiko for at tiltaket vil ha vesentlege uheldige følgjer for naturmangfaldet. Vår vurdering er at topografien i området gjer at utsetting av sitkagran her vil medføre sterkt auka spreingsfare over lang tid.

Tiltaket vil auke den samla belastninga på området

Utsettingsområdet ligg i eit område med tydelige preg av skogbruksdrift og det er gjennomført treslagsskifte frå furuskog til norsk gran og sitkagran mange plassar i nærleiken. § 10 i naturmangfaldlova seier at påverknaden på økosystemet skal vurderast ut frå samla belastning det er utsatt for. I dette tilfellet er utsettingsområdet ein åsrygg som vil auke spreingsfaren til det kringliggjande området vesentleg.

Furu og norsk gran er eit godt alternativ

På grunn av at området er ei eksponert åsrygg er vår vurdering at planting av furu eller norsk gran vil vere eit betre alternativ i dette området, jf. § 12 i naturmangfaldlova om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar. Den naturlege vegetasjonen i området er furuskog og norsk gran har ikkje like god spreidingsevne som sitkagran på Vestlandet.

Vedtak

Søknaden om utsetting av sitkagran på gnr. 15 bnr. 22 og bnr. 50 i Askøy kommune vert avslegen. Vedtaket er heimla i Forskrift om utsetjing av utanlandske treslag til skogbruksføremål og naturmangfaldlova kapittel II og IV.

Klagerett

Du kan klage på vedtaket innan tre veker, jf. forvaltningslova §§ 28 og 29. Klaga skal stilast til Miljødirektoratet, men sendast til Fylkesmannen i Hordaland, jf. forvaltningslova § 32.

---

⁶ H. Sandvik. 2012. *Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold*. DN-utredning 8-2012.

Med helsing

Stein Byrkjeland
ass. miljøvernsjef

Jørgen Aarø
rådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi

Miljødirektoratet
Askøy kommune

Postboks 5672 Sluppen
Postboks 323

7485 TRONDHEIM
5323 KLEPPESTØ